

2285 minut
Tolkiena

43

Dlaczego nie powinniśmy
pomagać Grecji

18

Pacjentki walczą
z Bogiem

10

Kulturalnie
rządzimy Europą

26

PRZE KRÓJ

NR 26 (3444) / 27 CZERWCA 2011 / CENA 3,99 zł
WWW.PRZEKROJ.PL w tym 8% VAT

Permanentna inwigilacja

6

Od kołyski, aż po grób

INDEKS
371424

KAMIENCE HERBOWE

Kraków, ul. Poznańska

www.mieszkaniowy.as

biuro sprzedaży:
ul. Wrocławska 55, Kraków
tel. 12 633 86 40
[Kup książkę](#)

PRZEKROJ

Założył w roku 1945
w Krakowie redaktor
Marian Eile

„Przekrój” w sieci:

– Stasiek... – wyszeptala czule, mnać w dłoni wiotkiej skrawek prześcieradła tak skotłowanego po niedawnych igraszkach, że żadne mięcie już mu zaszkodzić nie mogło. – Stasiek... A kochasz mnie?...
– Yhym.
– Ech, ty mój smoku jurny, smoczku ty wielgachny, ssamczyku ty! – pisała namiętnie, jakby i drugą nocy połowę chciała Staśka za zieloną łuskę tarmosić zalotnie, póki grzebienia na grzbiecie nie postawi, ale nie minęło pół pacierza, a chrapała głęboko. Stasiek Brontozaur odetchnął z ulgą. Wymęczon już był okrutnie. Liczył, że prześpi pierwszą od dawna noc pod dachem, ale córka młynarza wślizgnęła się mu pod koc tuż po zmroku. Był gościem, znał savoir-vivre. Wbił ślepią w mrok. Przelknął gorzką łzę. Cóż rzec – człowieki. Staśkowa kłątwa. Uciekał już trzeci miesiąc. Przebrany a to za krokodyla, a to za traszkę, wędrowną praczkę, trubadurą, popularnego prezentera telewizyjnej śniadaniowej – uchodził pogoni, cudem jakimś nie budząc podejrzeń, mimo listów gończych na murach. Pamiętał dobrze ten dzień, gdy jego życie legło w gruzach. Pan rozkazał mu towarzyszyć Paniencie na polowaniu. Miał aportować ustrzelone zajęce. Wszystko szło jak z płatka, jak zawsze. Ślinił się głupio, wywał jak pies, czekał i gonił w kółko swój ogon. Aż Państwo zaczęli śniadać na trawie i Panienska wyjęła z koszyka kanapkę owiniętą w „Przekrój”. Artykuł o komputerach kwantowych! Stracił czujność, nie potrafił się powstrzymać. Zauważyli, że czyta. Zrozumieli. Zbledli. Uciekli przerażeni, ale wrócili z nagonką, by „upolować potwora”. Gdyby wiedzieli, że udając bezrozumne zwierzę, wchodził nocą na www.przekroj.pl!

Facebookował i twittował!
A nawet słał propozycje esejów
na redakcja@przekroj.pl!

Z PODZIWEM I ZGROZĄ NIE PISZEMY...

...że pan premier zagrał w gałę z małoletnimi mieszkańcami Elku. Bo zupełnie nie rozumiemy, po co Jego Bramkostrzelności te płocze swawole? Przecież nie po to, by mówiono raczej o nich, niż o tym, że inny odcinek innej autostrady też się najprawdopodobniej nie wybuduje na czas?

...że widzimy w tych harcach zapobiegliwie dmuchanie na zimne i brak wiary we własne siły. I chcielibyśmy dodać premierowi serca

i otuchy, skoro sam jeszcze nie widzi, że jest po zawodach.

...że jest po zawodach, bo żeby przegrać wybory, trzeba je mieć z kim przegrać, a nie ma.

...że nie ma, bo długośmy usiłowali sobie wyobrazić, że ktoś rozumny mógłby głosować na kogoś tak rozsądnego jak przewodniczący Napieralski i jego drużyna – i nie wyobraziliśmy sobie, i zostaliśmy z niczym.

...że nie ma, bo najwierniejszym sojusznikiem PO po raz kolejny okazał się prezes Kaczyński, który prezentując swój program, bajdurzył o tym, że kiedy wygra, nad Polską znów powiewać będzie flaga biało-czerwona, a Mariusz Kamiński wróci do CBA.

...że nie ma, bo na dodatek ludzie prezesa firmowali duszpasterską wizytę Ojca Dyrektora, który przybył do Brukseli, by poinformować

zdzumiony świat, że panuje w Polsce totalitaryzm, a krajem rządzą nie-Polacy.

...że nawet trochę rozumiemy Kaczorę, który tak się brzydzi Sikorskiego, iż postanowił, że mu się dorżnąć nie pozwoli i najwyraźniej postanowił dorżnąć się sam. Nie wiemy tylko, dlaczego dorżyna się Rydzykiem.

...że wszystko nie tak, nie tak, nie tak.

MARCIN SENDECKI

MAREK RACZKOWSKI

LAST MINUTE KRZYSZTOF PŁYTA

Pytanie na inaugurację: Dlaczego nie mówi się o prezydencji i Europie, tylko o Kubie?

TEMAT Z OKŁADKI

- 6 **Od notorycznego moczenia się w przedszkolu, aż po starczą sklerozę** – wszystko zostanie zapisane w ogólnopolskich bazach danych. A to tylko dodatek do tego, co państwo już o nas wie, bo – jak przekonują Małgorzata Święchowicz i Marcelina Szumer – Polacy są najbardziej inwigilowanymi Europejczykami

PRZED WSZYSTKIM

- 10 **Pod sztandarem klauzuli sumienia katolicy lekarze i farmaceutyci łamią prawo obywateli** do legalnych zabiegów, badań i leków. Nierzadko za prawem moralnym stoi podwójna moralność, a za przysięgą Hipokratesa – hipokryzja, pisze Anna Szulc
- 14 **ZHP umiera.** Ma 6,5 miliona złotych długu, zaległości w składkach do ZUS, niezapłacone rachunki. A do tego narastający bunt we własnych szeregach. Czym to się skończy – pyta Joanna Dargiewicz-Rożek
- 16 **Dynastie polityczne w Grecji** już dawno doprowadziły ten kraj do bankructwa. Dlaczego w takim razie Europa udaje, że denat wciąż żyje? Tekst Łukasza Wójcika

ROZMOWA PRZEKROJU

- 18 Grzegorz Miecugow rozmawia z **Robertem Gwiazdowskim** o tym, kogo tak naprawdę ratuje teraz UE

CYWILIZACJA

- 20 **Na początku było Słowo? Wielki Wybuch?** Katakлизm innego uniwersum? A może prapoczątku nie było? Olaf Szewczyk przeczytał „Cykle czasu” sir Rogera Penrose’a. Fascynująca historia
- 23 **Też pytanie!**
- 24 **Henrietta Lacks** dawno już odeszła z tego świata jako osoba, ale na poziomie komórkowym osiągnęła

NA POCZĄTEK

DONAT SZYLLER
ZASTĘPCA
REDAKTORA
NACZELNEGO

Byłeś grzeczny?

Gdzie byłeś w sobotę o 21.30? Do kogo dzwoniłeś? Do żony? Własnej czy cudzej? Na co wydałeś połowę pensji? Znowu przekraczasz prędkość? Ile masz punktów karnych? A jak tam z twoim zdrowiem? Kaszlesz ostatnio? U psychologa byłeś? Dlaczego? Co myślisz? Jak myślisz? Po co myślisz? Nie podoba ci się, że pytamy?

Państwo lubi wiedzieć o tobie wszystko. Lub sprawdzić twój telefon i komputer. Fotografować cię na każdym rogu ulicy. Zbadać, gdzie jedziesz autobusem. Samochodem. Kto ci towarzyszy?

Co jakiś czas, z jakiegoś powodu, jakiś urzędnik powie ci: „Sprawdzam”. I zapyta: „Byłeś grzeczny?”. Bo na niegrzecznych są odpowiednie sankcje. Do tej pory w wielu kwestiach mogłeś gładko udawać grzecznego.

nieśmiertelność. O tym, co zrobiła dla ludzkości, Urszula Dąbrowska rozmawia z Rebecą Skloot

UWAGA NA KULTURĘ

- 26 **Mocne strony polskiej prezydencji w UE**

KULTURA

- 38 **Prince w końcu przyjeżdża do Polski.** Jarek Szubrycht o tym, że to jednak wydarzenie
- 42 **Tadeusz Nyczek dopadł na krakowskim Rynku Zbigniewa Preisnera**
- 43 **Najbardziej wypasiona edycja „Władcy pierścieni”** liczy 15 płyt. Wojtek Kałużyński o premierze megaboksu
- 44 **Lektura:** Marcin Sendeci rozmawia z Wojciechem Plewińskim o polowaniu nie tylko na kociaki

OTWÓRZ OCZY

- 48 **W szaleństwie Jana Fabre’a jest metoda** – przekonuje Anna Jastrzębska

RECENZJE

- 52 **Film:** Oleszczyk zachęca, by poznać rumuńskie kino
- 53 **Muzyka:** Szubrycht nudzi się przy Thurstonie Moorze
- 54 **Teatr:** Drewniak jednak lubi Demirskiego
- 55 **Gry:** Szewczyk szuka puklerza
- 56 **Książki:** Nyczek docenia Fedorowicza

ZAWSZE W PRZEKROJU

- 57, 58, **Rozmaitości**
- 59, 62 z krzyżówką, Kronikami popkultury Orbitowskiego, Lewomyślnie Kurkiewicza, Ładnymi rzeczami Salwy i kuchnią Gesslera
- 60 **Dziennik** Jerzego Pilcha
- 61 **Stopklatka**
- 3, 23, 62 **Raczkowski**

Dyrektorowi banku nie zaszkodziło to, że jako nastolatek pyskował nauczycielom, nie szanował autorytetów i ogólnie sprawiał problemy wychowawcze. Kierownikowi sklepu nikt nie wyciągnął papierów świadczących, że do 12. roku życia moczył łóżko i leczył się u psychologa. Specjalistce od zarządzania udało się ukryć, że w dzieciństwie była molestowana seksualnie.

Tak było. Nasze dzieci nie będą miały komfortu prywatności. Dzięki podpisanej przez prezydenta ustawie wszystkie ich sekrety trafią do ogromnej bazy danych. Rzesza urzędników będzie miała dostęp do ich tajemnic.

Chcecie przestraszyć się bardziej? Przeczytajcie nasz tekst na stronie 6. Tylko wcześniej sprawdźcie, kto zagląda wam przez ramię.

ADRES REDAKCJI:
ul. Nowogrodzka 47 A,
00-695 Warszawa,
tel. 22 525 99 33,
faks 22 525 99 88, www.przekroj.pl,
e-mail: redakcja@przekroj.pl
lub imie.nazwisko@przekroj.pl

REDAKTOR NACZELNY:
Artur Rumianek
ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO:
Donat Szyller
SEKRETARZ REDAKCJI:
Piotr Witek
SEKRETARIAT:
Karolina Kajkowska, tel. 22 525 99 33
PRZED WSZYSTKIM: wydarzenia@przekroj.pl,
Mariusz Nowik (szef),
Łukasz Wójcik (zastępca szefa),
Agnieszka Fiedorowicz,
Maciej Jarkowicz, Rafał Kostrzyński,
Anna Szulc, Małgorzata Święchowicz,
Joanna Wozniczko-Czczott;
stałe współpracujące:
Agata Janowska, Marcelina Szumer
CYWILIZACJA O ŚRODKA: nauka@przekroj.pl,
Piotr Stanisławski (szef),
Olaf Szewczyk;
stałe współpracujące:
Irena Cieślińska, Urszula Dąbrowska,
Piotr Kossobudzki
KONIEC Z KULTURĄ: kultura@przekroj.pl,
Jacek Wakar (szef),
Marcin Sendeci (zastępca szefa),
Tadeusz Nyczek, Karolina Pasternak,
Małgorzata Sadowska, Jacek Tomczak;
stałe współpracujące: Kuba Dąbrowski,
Łukasz Drewniak, Sebastian Frąckiewicz,
Mariusz Herma, Anna Jastrzębska,
Ola Salwa, Jacek Sieradzki,
Jarosław Szubrycht, Bartek Winczewski
ROZMAITOŚCI, KRZYŻÓWKI:
rozrywka@przekroj.pl, Marcin Pieszczyk;
stałe współpracujące: Kaliber 45
PRACOWNIA GRAFICZNA:
Beata Białogłowska-Piwko,
Beata Danowska, Adam Szymański,
Krzysztof Zakrzewski
FOTODZIEDZIA: foto@przekroj.pl,
Marcin Kapica (szef)
KOREKTA:
Dorota Dul, Tatiana Hardej;
stałe współpracujące: Kinga Gruca
PROJEKT GRAFICZNY:
Kasper Skirgajło-Krajewski
ARCHIWUM: Dominika Bok
OBROBKA ZDJĘĆ, PRZYGOTOWANIE DO DRUKU: Andrzej Tchórzewski

Wydawnictwo Przekrój Sp. z o.o.,
ul. Nowogrodzka 47 A,
00-695 Warszawa,
tel. 22 525 99 55, faks 22 525 99 88

WYDAWCA:
Grzegorz Hajdarowicz
PREZES WYDAWNICTWA:
Jan Godłowski
DYREKTOR WYDAWNICTWA:
Sławomir Mokrzycki
DYREKTOR DS. NOWYCH MEDIÓW:
Artur Rumianek
DYREKTOR PROGRAMOWA:
Katarzyna Janowska
PROMOCJA I MARKETING:
promocja@przekroj.pl,
Jakub Maszkowski
BIURO REKLAMY:
reklama@przekroj.pl, Grzegorz Makowski,
p.o. dyrektor biura reklamy, 695 414 905,
Małgorzata Skorupa 601 432 821,
Beata Drogowska 785 855 883, Agnieszka
Pawelec 601 550 348, Elżbieta Smoleń
501 227 979, Eliza Zyromska 785 855 886
DYREKTOR DYSTYBUCJI:
Elżbieta Maciążek
DRUK: RR Donnelley

Artykułów niezamówionych nie zwracamy.
Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian
i skrótów w nadesłanych artykułach i listach.

Rysunek na okładce:
Anna i Diana Sienko
www.animamaart.edu.pl

PRENUMERATA TYGODNIKA „PRZEKRÓJ”

PRZYZ WYDAWNICTWO – należy dokonać przelewu na konto: Wydawnictwo Przekrój Sp. z o.o., ul. Nowogrodzka 47 A, 00-695 Warszawa, **Alior Bank SA 80 2490 0005 0000 4500 1542 1792** i wysłać dowód wpłaty faksem: 22 525 99 88 lub e-mailem: prenumerata@przekroj.pl. Cena prenumeraty w 2011 r.: rocznej – **166,40 zł**, półrocznej – **83,20 zł**. Informacji udziela Dział Dystrybucji tel. 22 525 99 69 Prenumerata przez Ruch SA – RUCH SA prenumerata krajowa – 80a 200 600, prenumerata zagraniczna – (+48) 22 532 88 16; 22 532 88 23, www.ruch.pol.pl

DOSTĘP NA STRONIE WWW I WERSJĘ NA IPADA

Cena abonamentu na iPad i w Internecie: tygodniowy – **3,99 zł**, kwartalny – **30,75 zł**; roczny (z rabatem 30 proc.) – **99 zł**. Do wykupienia na www.przekroj.pl oraz w App Store. Informacje: wsparcie@przekroj.pl

RMF

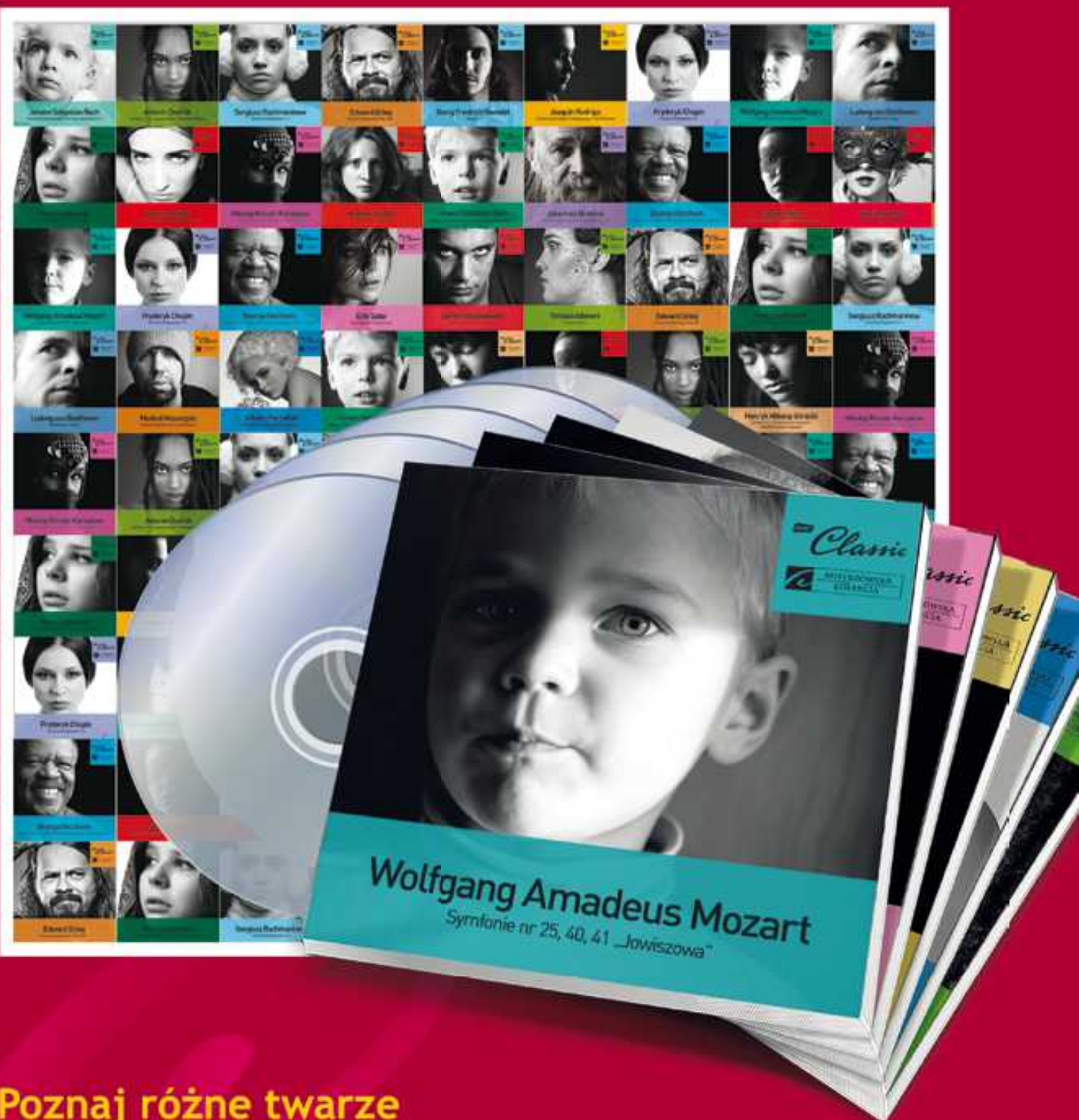
Classic

MISTRZOWSKA
KOLEKCJA

WIELCY KOMPOZYTORZY - MISTRZOWSKIE WYKONANIA

Mistrzowska Kolekcja RMF Classic dostępna wyłącznie w wybranych salonach empik i na empik.com

Poznaj różne twarze
muzyki filmowej i klasycznej!

www.rmflclassic/mistrzowskakolekcja

Kup książkę

Szpiedzy tacy jak my

Od notorycznego moczenia się w przedszkolu, aż po starczą sklerozę – wszystko zostanie zapisane w ogólnopolskich bazach danych. A to tylko dodatek do tego, co państwo już o nas wie. Ciężko uwierzyć, że zachowa to tylko dla siebie

MAŁGORZATA ŚWIECHOWICZ, MARCELINA SZUMER

Tę, że jesteśmy najbardziej inwigilowanymi Europejczykami, postawiła niedawno Naczelna Rada Adwokacka. Poprzeczkę podniósł prezydent Bronisław Komorowski, który w czerwcu podpisał ustawy pozwalające wrzucić Polaków do dwóch ogromnych baz danych. Pierwsza to System Informacji Oświatowej, która przeświecili przedszkolaków, uczniów i nauczycieli. Druga – System Informacji Medycznej – obejmie nas wszystkich.

Po raz pierwszy w historii polskiej inwigilacji będą zbierane dokładne informacje o każdym uczniu – nie tylko imię, nazwisko, numer PESEL, lecz także dane dotyczące efektów edukacji – od nauczania przedszkolnego aż po studia. Między innymi to, czy uczeń był promowany z klasy do klasy, czy korzystał z indywidualnego nauczania i pomocy psychologicznej. Korzystanie z poradni trzeba będzie odnotować z zaznaczeniem, jakiego rodzaju pomocy udzielano. Jeśli dziecko ulegnie wypadkowi na terenie szkoły, trzeba opisać rodzaj wypadku, datę, miejsce i przyczyny. W bazie znajdą się również informacje o tym, czy uczeń korzystał ze stypendium, czy zdobył kartę rowerową, czy uczestniczył w zajęciach dla szczególnie zdolnych dzieci. Jeśli ktoś trafi do młodzieżowego ośrodka wychowawczego, informacja o orzeczeniu sądowym będzie ciągnąć się za nim przez lata.

Drugi system dokładnie skataloguje stan naszego zdrowia. Od jesiennej grypy, przez impotencję i leczoną psychiatrycznie depresję, po raka płuc. Zanim jednak trafimy do nowych systemów, już mamy problem z państwem. Mamy telefony, a państwo chce wiedzieć, jak ich używamy – z kim się łączymy i gdzie w tym czasie jesteśmy. W ubiegłym roku – jak twierdzi w swoim raporcie Naczelna Rada Adwokacka – firmy telekomu-

for: Wojciech Jargło/NewsPix.pl

Które z nich ma kartę rowerową? Które bywa u psychologa? **Wkrótce o odpowiedź nie będzie trudno**